

проекти, які стали результатом їх спільної роботи в групах. Доцент Володимир Сацик (Київ) охарактеризував сучасні стандарти академічного письма для молодих дослідників. Доцент Наталя Горук (Львів) розкрила особливості використання нарративного підходу в якісних педагогічних дослідженнях. Доцент Тетяна Лісова (Ніжин) познайомила з теоретичними підходами та методами оцінювання в міжнародних порівняльних дослідженнях (TIMSS, PIRLS, ICCS, TEDS-M, ICILS, SITES, PISA, TALIS, PIAAC). Професор Світлана Щудло (Дрогобич) та доцент Тетяна Медіна (Чернівці) познайомили з емпіричними методами в освітніх дослідженнях (на прикладі наукових досліджень, використаних у проєктах УАДО і проведених серед представників румунської та угорської національних меншин). Професор Олександр Длугопольський (Тернопіль) окреслив європейські стандарти акредитації освітніх програм. Доцент Людмила Загоруйко (Умань) познайомила з міжнародними наукометричними базами даних як платформами для представлення наукових здобутків. Доцент Юрій Ковальчук (Київ) охарактеризував програму Mendeley, яка є складовою міжнародної мережі науковців, і на прикладах показав, яким чином можна керувати бібліографічною інформацією дослідника.

Знання й навички, здобуті учасниками, лягли в основу подальшого поширення в університетах України, адже всі учасники провели принаймні один захід за результатами проєкту.

Платформою для обговорення результатів освітніх досліджень стала й щорічна міжнародна наукова конференція «Імплементація європейських стандартів в українські освітні дослідження», яку було двічі проведено спільно з Національною академією педагогічних наук України (червень 2018 р. і червень 2019 р.).

Оголошено набір статей у започаткований Українською асоціацією дослідників освіти журнал «Educational Insights: Theory and Practice», який представлятиме дослідження освіти з різних точок зору та різних дисциплін.

Українська асоціація дослідників освіти докладає значних зусиль для ознайомлення науковців з етичними стандартами проведення освітніх досліджень з глибоким переконанням, що етичність суспільства починається з доброчесності в освіті й освітніх дослідженнях.

ЛІТЕРАТУРА

УАДО (n.d). Наша історія. Режим доступу: <http://www.uera.org.ua/uk/about-us/history>

О. І. Локшина

Інститут педагогіки НАПН України

КОМПАРАТИВНА СКЛАДОВА ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

Констатовано, що глобалізаційні трансформації сьогодення кардинально впливають на всі сфери життєдіяльності людства, включно з освітою. Під впливом глобалізації гармонізаційні рухи в освіті формують

спільні тенденції її розвитку на світовому рівні, започатковують єдині освітні простори, посилюють горизонтальні взаємозв'язки. Це диктує необхідність дослідження освітніх явищ із компаративного погляду, виходячи за національні рамки.

Розкрито, що компаративістика або порівняльне дослідження покликано віднайти спільні й відмінні характеристики в досліджуваних об'єктах, ідеях, явищах, процесах. Порівняння в науковому дослідженні розглядається як ефективний метод отримання нового знання.

У науковому дослідженні з освіти й педагогіки порівняння виконує низку таких важливих функцій, як:

- ознайомлення зі специфікою функціонування досліджуваного предмета в іншій країні/країнах;
- поглиблення знання про предмет дослідження у власній країні;
- виокремлення спільностей, що характеризують досліджуваний предмет в обох країнах.

Цінністю порівняння є отримання валідних даних, оскільки порівняльна розвідка проводиться з використанням науково обґрунтованої методології та методики. Застосування, крім традиційного «географічного» порівняння, ще «історичного» та, в умовах глобалізації – «просторового», забезпечує в комплексі отримання науково підтвердженого знання.

Валідне порівняння передбачає реалізацію обґрунтованого алгоритму, базовими складовими якого є:

– вибір об'єкта для порівняння (що порівнювати?). Важливим тут є порівнюваність об'єктів, як і добір параметрів і рівнів порівняння. Порівняння потрібно здійснювати лише за найсуттєвішими ознаками/рисами; потрібним є визначення ступеня врахування контексту;

– добір методів та інструментів порівняння (як порівнювати?). Цифровізація та глобалізація збагачують перелік традиційних методів (аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, пояснення, опитування), новими: case studies, ІКТ методи тощо.

– представлення отриманих результатів: що представляти, які висновки робити, який зробити прогноз? (послідовне/паралельне порівняння, таблиці).

Для успішної реалізації компаративного проекту дослідник у сучасних умовах має володіти такими спеціальними характеристиками, як:

- мати знання про національні особливості освіти та контекст її розвитку/функціонування в країні/країнах, що досліджуються;
- володіти іноземною (в умовах глобалізації – англійською) мовою;
- знати термінологію в галузі освіти зарубіжжя та співвідносити її з національними термінологічними реаліями та традиціями;
- володіти дослідницькими навичками (аналіз, синтез, порівняння).

Обов'язковою умовою отримання валідних результатів компаративного дослідження є використання автентичної джерельної бази. Глобалізація передбачає дослідження стратегічних документів

міжнародних організацій, які наразі формують освітню політику глобального рівня. Традиційний «джерельний портфоліо» для проведення компаративного дослідження завжди включав стратегічні/законодавчі/нормативні документи та статистику країни, що досліджується; монографічні розвідки зарубіжних учених; публікації зарубіжних періодичних видань; аналітичні матеріали дослідницьких центрів (університетських, регіональних, міжнародних), громадських, політичних організацій. Особливу цінність для національної освіти представляють автентичні навчальні плани, програми, інші документи, що розкривають перебіг педагогічного процесу в навчальних закладах певних рівнів і типів (відповідно до теми дослідження) в країні/ах зарубіжжя.

Зроблено висновок, що компаративна складова дисертаційного дослідження є вимогою сучасності в умовах глобалізації, відкритості наукових ідей та освітніх практик, розбудови наднаціональних освітніх просторів, взаємозв'язку освітніх реалій у форматі спільних тенденцій розвитку освіти. Наголошено, що базова модель порівняння може варіюватися залежно від концепції дослідника, вибору методології порівняння. Підкреслено необхідність володіння дослідником персональними та професійними характеристиками для успіху дослідження.

Н. М. Мирончук

Житомирський державний університет імені Івана Франка

МАГІСТЕРСЬКІ ТА ДОКТОРСЬКІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ В США

Програми підготовки викладачів вищої школи в США зародилися як проекти й розпочали діяти з 90-х років ХХ століття. У цей період Асоціацією американських коледжів та університетів і Радою докторантур за грантової підтримки низки фондаций було розроблено Національну програму «Підготовка майбутніх викладачів», дія якої була спрямована на усунення суперечностей між вимогами професійних запитів коледжів і університетів та підготовкою докторів філософії, що переважно була зорієнтована на формування в них науково-дослідницької компетентності, й передбачала вдосконалення професійно-педагогічної підготовки в дослідницьких університетах кращих магістрантів і докторантів.

Відтак, основною метою Національної програми підготовки викладачів у США є підготовка нового покоління висококваліфікованих викладачів, здатних надавати якісні освітні послуги. Іншим напрямом роботи щодо підготовки кадрів для викладання у вищій школі є діяльність із працюючими викладачами з метою їх адаптації та підвищення професійного рівня. З цією метою в межах університетів створюються різні навчальні центри.

Підготовка в магістратурі за типом навчальної програми поділяється на академічну, професійну та експериментальну. Академічні магістерські ступені зорієнтовані на викладання, науково-дослідницьку роботу, підготовку до аспірантури чи, власне, задоволення особистих потреб;